

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a solid black triangle pointing up at the top center, a solid grey triangle pointing down at the top right, a solid grey triangle pointing up at the bottom left, and a solid grey triangle pointing up at the bottom right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

VAIKŲ KŪNO ĮVAIZDŽIO TYRIMŲ METODOLOGIJA: ORIGINALAUS KLAUSIMYNO SUDARYMAS

Darbo autorės. Lauryna ABRAITYTĖ (Medicina, V kursas); Lea – Annabell STORCH (Medicina, V kursas).

Darbo vadovė. Prof. dr. (HP) Janina TUTKUVIENĖ, VU MF Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedra.

Darbo tikslas. Paauglių ir jaunų asmenų kūno įvaizdis ištirtas palyginti išsamiai, tačiau pasauliniu mastu stinga vaikų kūno įvaizdžio ypatumų ir veiksnių tyrimų. Dažniausiai šiose studijose biologiniai, psichologiniai bei socialiniai veiksniai nagrinėjami atskirai. Todėl aktualu kompleksškai tirti vaikų kūno įvaizdį, savęs suvokimą, psichologinį gerbūvį įvairiais aspektais. Todėl šio darbo tikslas – sudaryti originalų klausimyną, siekiant išsiaiškinti galimai vaikų kūno įvaizdį formuojančius veiksnius ir vaikų kūno įvaizdžio ypatumus.

Darbo metodika. Šis klausimynas ruošiamas lietuvių ir anglų kalbomis, siekiant jį pritaikyti 7–10 metų amžiaus Lietuvos ir kitų šalių (Vokietijos) moksleivių kūno įvaizdžio ypatumams ir veiksniams tirti bei atlikti palyginamąją analizę. Atlikta vaikų kūno įvaizdžio tyrimų metodologijos analizė: literatūros šaltinių paieška vykdyta PubMed duomenų bazėje naudojant raktažodžių kombinacijas “body image”, “children”, “self-esteem”, “body dissatisfaction”, “self-perception”. Rastuose straipsniuose buvo naudojamos tokios metodologijos priemonės, kaip tiesioginių klausimų vaikams uždavimas, tyrimo dalyvių stebėjimas, vaikų kūno piešinių analizė, pusiau struktūruotas interviu, skalės ir klausimynai (pvz: kūno figūrų skalės, “Children’s Body Size Attitudes Scale”, “Rosenberg Self-esteem scale”, “Mendelson Body Esteem Scale”, “Birlson depression scale” ir kitos).

Rezultatai. Originalus klausimynas sudarytas iš dviejų dalių: tėvams – 11 klausimų, vaikams – 35 klausimai. Klausimyną, skirtą tėvams, sudaro šios dalys: sutikimo forma, trumpas klausimyno aprašymas ir bendrieji klausimai apie vaiką bei šeimos socialinę bei ekonominę padėtį. Klausimyną, skirtą vaikams, sudaro šios dalys: bendrieji klausimai, klausimai apie išvaizdą bei savęs suvokimą, socialinės integracijos klausimai, pasitikėjimo savimi ir gyvenimo būdo klausimai. Tiek klausimyne tėvams, tiek klausimyne vaikams paklausta, kiek valandų vaikas naudoja elektroninius prietaisus mokyklos reikmėms ir laisvalaikiui, kadangi siekiame palyginti tėvų ir vaikų atsakymų koreliaciją. Į klausimus apie išvaizdą įtraukėme Collins (1991) ir Stunkard kūno figūrų skales (gavus sutikimus) ir siekiame išsiaiškinti, kuri figūra, vaikų nuomone, atrodo sveikiausiai, patraukliausiai ir panašiausiai į tiriamojo figūrą (tiriamojo manymu). Klausimuose apie savęs suvokimą klausiname, kaip vaikai vertina skalėje nuo 1 (labai negraži) iki 5 (labai graži) atitinkamą savo kūno ir veido dalį (įtraukiant ir atitinkamos kūno dalies

paveiksluką), bei kaip jie patys ir jų nuomone jų artimiausios aplinkos nariai (draugai, tėvai) vertina jų išvaizdą. Siekiant objektyviau įvertinti vaikų savęs suvokimą, klausimynas papildytas Vilniaus Universiteto Medicinos Fakulteto Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedroje atliktų vaikų ir paauglių kūno įvaizdžio ypatumus ir veiksnius tiriančių mokslinių tyrimų klausimais. Siekiant įvertinti socialinės integracijos aspektą adaptavome klausimus iš "Bullying Questionnaire" ("Bully Proof", Gail Dore) ir "The Olweus Bully/Victim Questionnaire" klausimynų. Vaikų pasitikėjimui savimi įvertinti pasitelkėme "Child Rosenberg Self-esteem scale" klausimus, o siekiant atrasti galimų asociacijų tarp gyvenimo būdo veiksnių (fizinio aktyvumo lygio, elektroninių prietaisų naudojimo įvairioms reikmėms) ir vaikų kūno įvaizdžio pasitelkti klausimai iš Vilniaus Universiteto Medicinos Fakulteto Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedroje atliktų vaikų ir paauglių kūno įvaizdžio ypatumus ir veiksnius tiriančių mokslinių tyrimų ir "The Physical Activity Questionnaire for Older Children and Adolescents Manual" klausimynas. Į klausimyną įtraukėme ir savo originalius klausimus.

Išvados. 1. Pasaulyje naudojamos skirtingos, ne visus galimus vaikų kūno įvaizdžio veiksnius apimančios metodikos – trūksta standartizuotos ir kompleksinės metodologijos. 2. Originalus klausimynas unikalus tuo, kad apima ir biologinius (visos figūros bei konkrečių kūno ir veido dalių vertinimas), ir psichologinius (nerimas dėl išvaizdos, aplinkinių žmonių įtaka, pasitikėjimas savimi), ir socialinius (socialinė integracija mokykloje, patyčios, gyvenimo būdas) aspektus, kurie gali būti susiję su vaikų kūno įvaizdžio ypatumais ir raida. Šis klausimynas galėtų būti vertingas įrankis vaikų kūno įvaizdžio mokslinių tyrimų kontekste.

Raktažodžiai. Kūno įvaizdis; vaikai; pasitikėjimas savimi; savęs suvokimas; socialinė integracija; gyvenimo būdas; standartizuoti klausimynai.